

»Sina« g. Antonu Aškercu ter ima priloženo lepo sliko gospoda režiserja R. Inemanna v ulogi Cirila. *Protej.*

Nove poezije. Napisal Anton Aškerc. V Ljubljani. Založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg 1900. — Že tretjo zbirko poezij nam je poklonila s to knjigo plodovita, genialna Aškerčeva muza, in takoj tu naj konstatujemo, da je njeno najnovejše darilo ne le najobsežnejše, nego tudi najzrelejše, idej najbogatejše, po svojih sujetih pa nedvomno najoriginalnejše. Na 222 straneh je zbral A. Aškerc bujne plodove svojega duha in srca zadnjih treh let ter jih izročil svojemu narodu v skupno povitih štirih šopkih, katerih vsak je sestavljen iz različnih opojnih cvetk poezije. V prvem šopku so lirske pesmi, v drugem popotne pesmi s potovanja po Italiji, v tretjem epske pesmi, v četrtem pa pod zaglavjem »Pavliha na Jutrovem« satirske pesmi. Večina teh krasnih umotvorov je bila natisnjena v »Ljublj. Zvonu«, toda v vsakem oddelku teh »novih poezij« je nekaj še natisnjenih, oddelek »Iz popotnega dnevnika« pa je docela nov. Vseh skupaj je 27 še neobjavljenih pesmi, med katerimi je nekaj naravnost klasične globočine in prelestne lepote. A tudi nekatere že objavljene pesmi je avtor predelal ali opilil. Za danes knjigo svojim čitateljem Aškerčeve »Nove poezije« le naznanjamo, pridržujoč si obširnejšo študijo za prihodnjo številko »Ljubljanskega Zvona«. Menimo pa, da je med bogatimi literarnimi darovi, ki vise na letošnjem slovenskem božičnem drevesu, ta nova Aškerčeva knjiga najlepši, najtehtovitejši. Take pesniške zbirke v vsem svojem slovstvu doslej nismo imeli. Ta knjiga pa nam utrjuje tudi ponosno nado, da dobimo od A. Aškercu, ki stoji danes na vrhuncu svoje duševne zrelosti, še mnogo takih del, ki stavijo naše slovstvo v prve vrste slovanske literature. *F. G.*

Slovensko gledališče.

I. Dramske predstave. Da so se pred sedemdesetimi leti ljudje navduševali za Raimunda in njegove dramatične proizvode, temu se jaz /nc čudim. Vestno se držec sveta Geothejevega gledališkega ravnatelja, ki veli: »Besonders aber lasst genug geschehn!« je gledal Raimund pri vseh svojih igrah v prvi vrsti na to, da je spravil čim več dejanja na oder. O tem smo se lahko iznova prepričali pri njegovem »Kmetu milijonarju«, katerega so predstavljali na našem odru prvič dne 19. oktobra, a ponavljali dne 21. oktobra m. l.

Blesteče stvaritve razkošne pesnikove domišljije se vrste v tej čarovni bajki s pristnimi slikami iz realnega življenja, in pred sabo vidimo sedaj čarobna bitja, sedaj človeštvo v njegovih veselih in žalostnih urah.

A v onih časih, ko je pisal Raimund svoje drame, so imeli ljudje druge potrebe, nego jih imamo mi dandanes. V nadnaravnem svetu se današnje človeštvo ne počuti več dobro, a oni tipi iz realnega življenja, katerim pristnosti ne gre odrekati, so danes že zastareli, in to je vzrok, da nas Raimundove igre ne morejo zanimati več kdo ve kako. Kar je trajne vrednosti v njih, to je humor, s katerim so pasičene skozinskoz. In še nekaj dobrega imajo na sebi! Nekako blagodejno pomirjene se čutimo, kadar gremo od kake Raimundove igre. Živci nam niso razburjeni kakor pri kakem modernem umotvoru, in

in cerkev, posebno katoliška. Katoliški škofi na Slovaškem so sami renegati... Znano je, da so pred nekaterimi leti Madjari Slovakom zaprli slovaško gimnazijo, ki so si jo bili Slovaki sami s svojim denarjem ustanovili; denar pa, ki ga je bila nabrala »Slovaška Matica«, je zaplenila ogrska vlada. Vse pritožbe niso nič pomagale, tudi prošnja do kralja je bila brevi manu odbita. Pri vsem tem se moramo čuditi, da Slovakom še ni upadel pogum, in da se še nahajajo med njimi možje, ki se bore za pravice svojega naroda. Ti možje so večinoma pisatelji, pesniki in žurnalisti. Znan rodoljub je Hurban-Vajanski, ki je bil že večkrat preganjan zaradi svojega moštva. Velike težave ima slovaško časopisje. Zaplembe so na dnevnem redu. In ni dovolj, da se zapleni časnik, tudi urednika, če je objavil kak preoster članek proti madjaskemu tiranstvu, obsodijo na strog zapor in na veliko denarno globo. Eden takih barbarskih slučajev se je pripetil letos. Urednik »Narodnih Novin«, A. Pietor, je bil obsojen na večmesečno ječo. Ko je prestal kazen in se vračal domov, sprejeli so ga rodoljubi v Turčanskem sv. Martinu z velikim navdušenjem; gredoč so popevali pesmi narodnemu mučeniku na čast. A Madjari so smatrali to za kaznivo demonstracijo ter obsodili 22 Slovakov na zapor. Ko so se pritožili, jim je prva inštanca kazen znižala, toda Slovaki niso odnehali in so se pritožili k najvišjemu sodišču, h kraljevi kuriji, nadejaje se, da se jim nezaslužena kazen popolnoma odpusti. Ali kraljevska kurija jim je kazen zvišala in to v toliki meri, da so ljudje, ki so bili pri prvi inštanci obsojeni na 14 dni ali na 1 mesec, dobili sedaj po 2 do 5 mesecev... Zares: *Extra Hungariam non est vita!*

Našim bratom Slovakom, ki so dali slovanstvu svojega Šafařika, Paľackega in Kollárja, želimo, da bi ne omagali v obupnem boju, Pravica mora naposled zmagati!

Odlikovani slovenski slikar. Gosp. A. Gvaiz, katerega slike so spadale na ljubljanski umetniški razstavi med najboljše in najlepše, je bil ob prihodu cesarja v Gorici za svoji sliki »Kras« in »Furlanija« odlikovani z zlato svetinjo.

»Kreditna banka« se je to jesen ustanovila v Ljubljani. Nova »Ljubljanska kreditna banka« je slovenski denarni zavod, in zato jo z veseljem pozdravljamo, ker nam bode pomagala osvoboditi in osamosvojati se od tujega kapitala. Gospodarska svoboda pa je, kakor znano, prvi pogoj politični in narodni svobodi.

Mestna ljudska kopel v Ljubljani se je otvorila meseca junija v Koldvorskih ulicah. Kopališče je zgrajeno in urejeno po vzoru enakih kopališč v Nemčiji po najmodernejšem in praktičnem sistemu ter ima pršne kopeli in kadunje. Ta mestna kopel ne služi luksusu, ampak higijeni najširših slojev prebivalstva, zlasti delavskega stanu. Da more ustrezati temu namenu, so tarife za kopanje tako nizke, da se lahko po večkrat na teden skoplje tudi najslabše plačani delavec. Kako potrebna je bila ta kopel, se vidi iz tega, da se je občinstvo mnogoštevilno poslužuje od jutra do večera.

Aeskulap.

Corrige! Na str. 678. čitaj v 28. vrsti: »škoda je, da ni izklesan iz belega marmorja«.

